

Torah from Around the World

Misschien is de vraag naar het geloof in God niet zo belangrijk voor mij. Wat voor mij wel heel belangrijk is, is het verhaal dat wordt verteld en dat is verteld door meer dan honderd generaties Joden, duizenden jaren lang, en de macht die dat verhaal heeft in mijn leven en in dat van mijn familie.

Jonathan Safran Foer

Sjabbat 7 mei 2022/ 6 Ijar 5782, Kedosjiem, Wajikra/Leviticus 19: 1 - 20:27

Tanach blz. 236 - 241

Haftara: Jechezkeel 22: 1 - 19

Tanach blz. 1081 - 1082

Vertaler: Paula Reisner

*Commentaar: **Rabbin Ben Spratt** is senior assistent-rabbin van Congregation Rodeph Sholom in New York.*

Oorspronkelijke Engelse tekst: <https://reformjudaism.org/learning/torah-study/torah-commentary/greatest-gifts>

Het grootste cadeau

"Wees niet haatdragend. Als je iemand iets te verwijten hebt, roep hem dan ter verantwoording . . ." (Wajikra 19:17)

In het midden van Sidra Kedosjiem treffen we een voorschrift aan voor heiligheid betreffende gedrag. Hou van je naaste als van jezelf, laat graan voor de armen liggen, zorg voor de vreemdeling, bescherm de gehandicapten. Veel van deze ethische vuistregels vormen de ruggengraat van een morele maatschappij en worden herkend aan beide kanten van religieuze en nationale scheidslijnen. Maar bovenstaande pasoeek voelt een beetje apart: het valt me op dat het positieve gebod om terecht te wijzen op de een of andere manier verband lijkt te houden met de afwezigheid van diepgevoelde haat. Het is toch zeker zo dat een berisping de weg vrijmaakt naar vijandschap in plaats van het tegenovergestelde? Zoals dr. John Gottman al stelt is kritiek en verwijt de eerste stap naar achteruitgang van een relatie (zie *Why Marriages Succeed or Fail* (London: Bloomsbury, 2007), blz 166).

Een aantal van onze vroege Rabbijnen probeerde dit gebod om te bekritisieren te verhelderen. Van onze bovenstaande pasoeek baseren ze hun uitleg op het (grammaticale) absolute infinitief in "roep hem ter verantwoording" ("hochéach tochiach" – הוֹכֵחַ תּוֹכִיחַ), die volgens hen kenmerken van constructieve feedback benadrukt:

"Één van de rabbijnen zei tegen Rava: Stel dat men uit hocheach de verplichting kan halen om de ander éénmaal te berispen, en uit tochiach men de verplichting kan afleiden om de ander tweemaal te berispen, en verder dan dat is er geen verplichting. Rava zei tegen hem: hocheach duidt er op dat men de ander zelfs honderdmaal moet berispen. Tochiach leert een ander geval: Ik heb alleen de verplichting afgeleid van een leraar om een leerling te berispen. Met betrekking tot de verplichting voor een student om een leraar te berispen, waar komt dat vandaan? De pasoeek stelt: "hocheach tochiach" om te leren dat men verplicht is de ander te berispen in welk geval dan ook, dat berisping rechtvaardigt." (Babylonische Talmoed, Baba Metsia 31a)

In de Talmoed zijn docenten verplicht studenten te berispen: studenten zijn op hun beurt verplicht om hun docenten onbeperkt te berispen! In de dynamiek van het leren, werd kritische feedback gezien als het noodzakelijke pad niet alleen naar waarheid, maar ook naar liefde.

Elders lezen we ook over rabbijnse discussie over de zeldzaamheid van waarachtige terechtwijzing:

"Rabbi Tarfon zei: Ik vraag me af of er iemand in onze generatie is, die terechtwijzing kan accepteren, want als iemand tegen hem zegt [Tarfon] Verwijder de splinter tussen je ogen, zou hij antwoorden met: Verwijder de balk tussen je eigen ogen!

Rabbi Elazar ben Azarja zei: Ik vraag me af of er iemand in onze generatie is, die weet hoe je moet berispen! Rabbi Jochanan zei, ik roep hemel en aarde als getuige dat Akiva door mijn toedoen werd gestraft, omdat ik regelmatig over hem klaagde tegen Rabban Gamliel, en Akiva overlaadde mij des te meer met liefde. Dit bewijst dat het citaat waar is [Mishlé/Spreuken 9:8]: "Wijs een spotter niet terecht, hij zou je haten, berisp een wijze, en hij mag je graag." " (Babylonische Talmoed, Arachien 16b)

Wijze mensen zoeken kritiek op en terechtwijzen geldt als een uitdrukking van liefde. Aan de andere kant nemen we ook een bewustzijn waar van de natuurlijke menselijke reactie op kritische feedback: zelden zullen we het accepteren, we zullen ons eerder verdedigen zoals rabbijn Tarfon opmerkte. We zullen redenen vinden om ofwel de geldigheid van de kritiek te ondermijnen of van de persoon die de kritiek levert.

Douglas Stone en Sheila Heen brachten jaren door met het verkennen van zowel het psychologische onderzoek achter kritiek als de talloze voorbeelden ervan in persoonlijke en professionele situaties. We zwemmen in een oceaan van feedback, van gestandaardiseerde testen tot mislukt ondernemerschap, van huwelijken tot fusies, van echtscheidingen tot onteigeningen. Over de hele wereld worden jaarlijks bijna een miljard werkuren besteed aan evaluaties van medewerkers. We hebben elke dag allemaal ruimschoots toegang tot feedback. Stone en Heen ontdekten dat een dergelijke evaluatie zelden daadwerkelijk tot groei en verandering motiveerde.

Het maakt niet uit hoeveel autoriteit of macht een geveer van feedback heeft; de ontvangers hebben controle over wat ze wel en niet binnenlaten, hoe ze betekenis geven aan wat ze horen en of ze ervoor kiezen om te veranderen. Harder bekritisieren opent zelden de deur naar echt leren. De focus moet niet liggen op het leren aan geveers van feedback om te bekritisieren. De focus - op het werk en thuis - moet liggen op ontvangers van feedback, dat helpt ons allemaal om bekwaamere leerlingen te worden. De echte hefboomwerking is het creëren van aantrekkingskracht. Het creëren van aantrekkingskracht gaat over het beheersen van de vaardigheden die nodig zijn om ons eigen leren te stimuleren; het gaat over hoe we onze weerstand kunnen herkennen en beheersen, hoe we met vertrouwen en nieuwsgierigheid feedbackgesprekken kunnen voeren, en zelfs als de feedback verkeerd lijkt, hoe we inzichten kunnen vinden die ons kunnen helpen te groeien. Het gaat ook over hoe we kunnen opkomen voor wie we zijn en hoe we de wereld zien, en vragen om wat we nodig hebben. Het gaat erom hoe je van feedback kunt leren - ja, zelfs als het ongepast, oneerlijk, slecht gepresenteerd is, of als je er simpelweg niet voor in de stemming bent. (*Thanks for the Feedback* [NY: Penguin Books, 2014] blz 5-6)

In een ideale wereld zou iedereen goed geschoold zijn in de kunst van constructieve feedback. De optelsom van elke persoon, ervaringen, pijnpunten en onzekerheden zou

zorgvuldig worden afgewogen en er zou een strategie voor kritiek worden ingezet om de motivatie te maximaliseren. In werkelijkheid ontvangen we vaak feedback op momenten en op manieren die al meteen nutteloos lijken, en zelfs destructief en kwaadaardig kunnen aanvoelen. Het gevolg is dat velen van ons om de een of andere reden geneigd zijn een dergelijke berisping af te wijzen.

Door gebruik te maken van bijbelse en rabbijnse wijsheid en door de modernere taal van Stone en Heen te gebruiken, kan alle feedback worden gezien als een daad van liefde wanneer we ervoor kiezen om het te gebruiken voor groei. Voor degenen onder ons die de verschrikkingen van een gewelddadige relatie of een moeilijke supervisor hebben meegemaakt, is het onmogelijk om de triggers van feedback die hart en ziel kan verbrijzelen uit ons leven te bannen. Maar we kunnen zelf de maat bepalen waarin we een groeiende identiteit vormgeven door dergelijke feedback te zien als stimuli voor zelfverbetering. Als we input verwelkomen en het als zodanig zien, in plaats van als een verontrustend oordeel, bereiken we twee dingen: we gunnen onszelf grotere wijsheid en we verkleinen de gevolgen van de woorden van een ander om ons permanent te definiëren. Op deze manier kunnen we terechtwijzing krachtig omvormen tot een potentieel aanbod van liefde en feedback die ons betere mensen en professionals kunnen maken. Dit zorgt voor een dynamiek die zelfs onze grootste critici in een goede relatiesfeer kan trekken. Want alles welbeschouwd geven deze critici ons, onopzettelijk, vruchtbare feedback voor groei – het grootste cadeau.

Zoals onze geleerden al beweerden, "Liefde zonder kritiek is geen liefde. . . . Terechtwijzing leidt tot vrede; een vrede waar geen terechtwijzing is geweest, is geen vrede" (Beresjiet Raba 54:3).